

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrap-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 18. јун 2010. године

Предмет бр. 17/08

Гани ЕМИНИ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању 18. јуна 2010. године, у присуству следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег

г. Пола ЛЕМЕНСА

гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ

г. Раџеша ТАЛВАРА, извршног службеника

Након што је размотрила изнад поменути жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године, о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће закључке и препоруке:

I ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалба је уложена 12. јуна 2008, а уписана је 17. јуна 2008. године.

2. Дана 19. септембра 2008. године, Комисија је прогласила жалбу неприхватљивом у делу у којем жалилац наводи да су повређена његова основна права, да је био жртва дискриминације и да је повређено његово право на правично суђење. Комисија је одлучила да одложи испитивање жалбе која се односи на непотребно одлагање судског поступка.
3. Дописом од 19. новембра 2008. године, Специјални представник Генералног секретара (СПГС) обавештен је о овој одлуци.
4. Дана 4. марта 2009. године, СПГС је доставио примедбе на предметни случај. Између осталог, замолио је Комисију да информације у вези са трајањем поступка затражи од надлежног суда.
5. Дана 17. априла 2009. године, Комисија је усвојила одлуку о прихватљивости у овом предмету, прогласивши жалбу прихватљивом кад је реч о трајању поступка.
6. У складу са предлогом СПГС-а, Комисија се обратила Окружном суду. Председник тог суда је, 13. октобра 2009, послао објашњење у вези са трајањем поступка.
7. Комисија је тај допис проследила СПГС-у 11. јануара 2010. године и замолила га да достави коментар на меритум жалбе. Дана 25. јануара 2010. године, СПГС је доставио коментар УНМИК-а на меритум.

II ЧИЊЕНИЦЕ

8. Жалилац је радио у Агенцији за запошљавање СФР Југославије, у Регионалном центру за запошљавање у Ђаковици, од 1965. године. Након сукоба 1999. године, он се појавио на истом месту, заједно са осталим радницима, како би наставио да ради. Изгледа да је раднике у то време плаћала Општина Ђаковица. Како жалилац наводи, он је 28. фебруара 2000. године добио усмено обавештење да је отпуштен. Он је, у ствари, наставио да ради до 1. маја 2000. године.
9. Након безуспешних покушаја да проблем реши преко управних органа, жалилац је покренуо поступак против Министарства за рад и социјално старање, Одељења рада и запошљавања (у даљем тексту: Одељење), пред Општинским судом у Ђаковици (у даљем тексту Општински суд). Жалиочева тужба је заведена у суду 17. априла 2003. године. Жалилац тврди да његов радни однос никад није био окончан писаним решењем, тако да је он и даље био запосленик Одељења. Он је затражио да Суд изјави да је он и даље запосленик Одељења и да Одељењу нареди да га врати на радно место. Пресудом од 21. јануара 2004. године, Општински суд је одбацио тужбу. Суд је сматрао да Одељење није следбеник органа за који је жалилац радио, те да стога жалилац није запосленик Одељења већ незапослено лице.

10. Жалилац је уложио жалбу на ову пресуду Окружног суда у Пећи (у даљем тексту: Окружни суд). Документација која се односи на овај предмет добијена је од Општинског суда 21. априла 2004. године. Пресудом од 10. јануара 2007. године, Окружни суд је одбацио жалбу. Потврђено је образложење Општинског суда и још је додано да је Одељење јавно огласило упражњења радна места, да се извештај број некадашњих радника Агенције за запошљавање пријавио за та радна места и потом добио намештења, али да жалилац није конкурисао ни за једно од тих радних места.
11. Непознатог датума, жалилац је поднео захтев за ревизију те пресуде. Дана 15. маја 2008. године, Врховни суд је одбио тај захтев. Према наводима Врховног суда, нижестепени судови су исправно оценили чињенице и у складу с тим применили закон.

III ЖАЛБА

12. У делу у којем је жалба проглашена прихватљивом, жалилац у суштини тврди да поступак у његовом предмету није завршен у разумном року, чиме је прекршен члан 6.1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).

IV. ПРАВО

13. Жалилац у основи тврди да је трајање поступка у његовом случају прекомерно дуго, чиме је прекршено његово право на суђење у разумном року, које је загарантовано чланом 6.1 ЕКЉП.
14. Члан 6.1 ЕКЉП, у релевантном делу, гласи:

„Приликом утврђивања својих грађанских права и обавеза ... свако има право на правичну ... расправу у разумном временском року пред .... судом ...”

A. Аргументи странака

Поднесак жалиоца

15. Жалилац се ограничио на тврдњу да је његово право на суђење у разумном року повређено.

Поднесак УНМИК-а

16. У свом првом коментару (о прихватљивости и меритуму) жалбе, СПГС потврђује чињеницу да према судској пракси Европског суда за људска права (ЕСЉП) спорови проистекли из радних односа због саме своје природе захтевају хитно решавање. Суд је ово нарочито сматрао у случају *Фридлендер* (ЕСЉП, Велико веће, *Фридлендер против Француске*, бр. 30979/96, пресуда од

27. јуна 2000, ст. 443, *ЕСЉП*, 2000-V). СПГС, међутим, наглашава да се могу направити битне разлике између чињеница у случају *Фридлендер* и оних у предметном случају. У случају *Фридлендер* судски поступак је трајао скоро девет година и осам месеци, док је у случају жалиоца поступак трајао мало мање од пет година. Штавише, у случају *Фридлендер*, подносилац представке се због отпуштања с посла обратио двома судским инстанцама, док се жалилац у предметном случају обраћао трима инстанцама. На крају, у случају *Фридлендер*, предмет подносиоца представке су испитивали управни судови специјализовани за управна питања, док су судови којима је жалилац у предметном случају поднео тужбу били судови опште надлежности.

17. СПГС прихвата чињеницу да у случају жалиоца трајање поступка пред Окружним судом можда делује неоправдано, али та неоправданост се мора оцењивати у светлу околности одређеног случаја. СПГС посебно указује на чињеницу да је у време кад су се судови бавили предметом жалиоца, читав судски систем на Косову радио у постконфликтној ситуацији. Овај систем је у то време био у процесу поновне изградње, што је довело до нагомилавања предмета и спречило судове да брже обрађују жалиочев предмет.
18. СПГС на крају тврди да се чак и у нормалним околностима време које је било потребно судском систему да у три инстанце пресуди у случају жалиоца не може сматрати претераним. Трајање поступка је, према томе, савршено оправдано.
19. У свом другом коментару (о меритуму) жалбе, СПГС се позива на образложење Окружног суда. Према том образложењу, у релевантном временском периоду, односно од 2004. до 2008. године, само двоје судија у Окружном суду је било задужено да решава огроман број грађанско-правних спорова, те је било неопходно да председник суда образује веће од троје судија. Према томе, свако одуговлачење у предметном случају и у осталим грађанско-правним парницама које је решавао Окружни суд може се приписати једино чињеници да су судије биле преоптерећене предметима.
20. СПГС тврди да ово образложење потврђује његове претходне изјаве да је целокупан судски (административни) систем на Косову трпео тешке последице постконфликтне ситуације и да је нарочито у то време имао проблема да изађе на крај са великим бројем нагомиланих предмета. Члан 6 ЕКЉП намеће обавезу да вршење судских дужности буде организовано на такав начин да разноврсни судови могу да испуне захтеве из тог члана. Очито је да су судови укључени у решавање предметног случаја урадили све како би избегли непотребно одлагање судског поступка. Жалилац је покренуо поступак у косовском судском систему у априлу 2003. године. Тај поступак је трајао пет година и вођен је пред трима судским инстанцама. Имајући у виду постконфликтну ситуацију на Косову од 1999. године и стање у косовском правосудном систему уопште, трајање поступка који је прошао кроз три инстанце је потпуно оправдано и примерено.

Б. Оцена Комисије

1. Општа начела

21. Комисија подсећа да се оправданост дужине трајања поступка мора процењивати у светлу околности одређеног случаја и уз уважавање следећих критеријума: сложеност случаја, понашање жалиоца и релевантних органа и који је интерес жалиоца у том спору (видети, између осталих бројних ауторитативних извора, пресуду у претходно навођеном случају *Фридлендер*, ст. 43).
22. Надаље, Комисија подсећа да ЕКЉП обавезује државе да организују своје правне системе на начин који судовима омогућава да испуне захтеве из члана 6.1, између осталих и захтев о суђењу у “разумном року”. Иако привремена нагомиланост нерешених предмета не повлачи за собом одговорност надлежних органа уколико предузму одговарајуће поправне радње уз потребну ажурност, стална преоптерећеност предметима не може да буде оправдање за прекомерно трајање поступка (видети ЕСЉП, *Памел против Немачке* и *Пробстмајер против Немачке*, пресуде од 1. јула 1997, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1997-V, стр. 1112, ст. 69 и стр. 1138, ст. 64).

2. Примена општих начела на предметни случај

а. Период који се рачуна

23. Тужба жалиоца је уписана у Општинском суду у Ђаковици 17. априла 2003. године. Овај датум обележава отварање поступка. Међутим, период који треба узети у обзир почиње од дана временске надлежности Комисије, а то је 23. април 2005. године. Приликом оцењивања оправданости дужине временског периода који је протекао од 23. априла 2005. године, Комисија ће узети у обзир и статус судског поступка у том тренутку (ЕСЉП, *Фоти и остали против Италије*, пресуда од 10. децембра 1982, *Публикације Суда*, Серија А, бр. 56, стр. 15, ст. 53; ЕСЉП, *Тирановски против Пољске*, пресуда од 30. октобра 1998, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1998-VIII, стр. 3376, ст. 46).
24. Комисија надаље примећује да је поступак трајао до 15. маја 2008. године, кад је Врховни суд донео пресуду.
25. Поступак је дакле трајао пет година и двадесет осам дана, од којих је Комисија надлежна да испита три године и двадесет два дана. У току овог периода у надлежности Комисије, предмет су разматрали Окружни суд и Врховни суд, након што га је размотрио Општински суд. Укупно, судови три различита степена надлежности су се бавили овим предметом.

б. Оцена оправданости трајања поступка

26. У погледу сложености случаја, Комисија посебно указује на разлоге због којих су надлежни судови одбацили жалиочеву тужбу, тј. на саму чињеницу да тужени (Министарство рада и социјалног старања) није правни следбеник Агенције за запошљавање Републике Југославије. Комисија сматра да овај предмет не карактеришу изузетне чињеничне или правне тешкоће. Чак супротно, може се рећи да случај није нимало сложен.
27. Кад је реч о понашању жалиоца, из информација које се налазе у списима предмета, као и из поднесака СПГС-а, не изгледа да је жалилац одговоран за било какво одлагање у поступку.
28. У вези са понашањем надлежних органа, Комисија примећује дуготрајан прекид у поступку пред Окружним судом. Око две и по године, укључујући годину и по од 23. априла 2005, протекло је од пријема предметних списа у Окружном суду до доношења одлуке Суда. Изгледа да није било других процедуралних радњи између почетка и краја жалбеног поступка.
29. Из образложења које је дао Окружни суд, јасно је да је у току релевантног периода у ствари било само двоје судија тог суда који су радили на обимном броју предмета. Нагомилавање предмета које је потом уследило било је главни разлог што предмет жалиоца није био брже решаван. У вези с тим, Комисија увиђа потешкоће са којима се Окружни суд несумњиво сретао у свом раду у постконфликтном периоду. Како је претходно указано, у таквим околностима одговорност не лежи на надлежним органима уколико су они предузели поправне мере за отклањање сметњи уз потребну ажурност (ст. 22). Међутим, изгледа да Окружни суд и УНМИК нису предузели поправне мере. И несумњиво је да те мере, ако их је било, нису имале икакав утицај у том релевантном периоду.
30. Поред тога, Комисија сматра да је примерено да одређену важност припише интересу жалиоца. Запосленик који сматра да га је послодавац неоправдано суспендовао или отпустио има важан лични интерес да хитно добије судску одлуку о законитости таквог чина, будући да спорови проистекли из радних односа по самој својој природи захтевају брзо решавање, с обзиром на интерес који лице има у том спору, а које је због губитка посла остало без средстава за живот (видети ЕСЉП, *Обермајер против Аустрије*, пресуда од 28. јуна 1990, *Публикације суда*, Серија А, бр. 179, стр. 23-24, ст. 72; ЕСЉП, *Калефи против Италије*, пресуда од 24. маја 1991, *Публикације Суда*, Серија А, бр. 206-Б, стр. 20, ст. 17; ЕСЉП, Велико веће, *Фридлендер против Француске*, претходно навођена пресуда, ст. 45). Посебна важност таквог поступка за раднике узета је у обзир и у релевантном законодавству: члан 434 Закона о парничном поступку СФР Југославије (1982, *Закон о парничном поступку СФРЈ*), који важи на основу Уредбе УНМИК-а бр. 1999/24, од 12. децембра 1999. године, о важећим законима на Косову, а који судовима налаже да обрате нарочиту пажњу на потребу хитног решавања радних спорова.

3. Закључак

31. С обзиром на све ове факторе, Комисија сматра да Окружни суд није показао посебну марљивост која се од њега захтева како на основу важећег закона тако и на основу члана 6.1 ЕКЉП (упоредити ЕСЉП, *Кравченко против Молдавије*, бр. 13012/02, пресуда од 15. априла 2008, ст. 57). Комисија закључује да је трајање поступка у предметном случају било прекомерно и да није испуњен услов о разумном року.

32. Према томе, дошло је до повреде члана 6.1 ЕКЉП

V. ПРЕПОРУКЕ

33. Комисија сматра да закључак да је право жалиоца на одлуку у разумном року повређено сам по себи представља довољно задовољење нематеријалне штете коју је жалилац претрпео.

34. Као општу меру, Комисија препоручује да УНМИК скрене пажњу надлежних органа на ово мишљење, како би га они узели у обзир.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

1. НАЛАЗИ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 6.1 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА У ПОГЛЕДУ ТРАЈАЊА ПОСТУПКА У ЖАЛИОЧЕВОМ СЛУЧАЈУ;

2. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА УНМИК СКРЕНЕ ПАЖЊУ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА НА ОВО МИШЉЕЊЕ.

Раџеш ТАЛВАР
извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
председавајући